

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Solbjerg 2023

Indholdsfortegnelse

Hvem er vi?	4
Evaluering af forrige periodes pædagogiske læreplan	5
Pædagogisk læreplan	8
Fælles pædagogisk grundlag	9
Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	10
Pædagogisk læringsmiljø samt	13
fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø	13
Samarbejde med forældre	16
Børn i udsatte positioner	19
Sammenhænge	20
Inddragelse af lokalsamfundet	22
De seks læreplanstemaer	24
Alsidig personlig udvikling	25
Social udvikling.....	27
Kommunikation og sprog.....	29
Krop, sanser og bevægelse	31
Natur, udeliv og science	33
Kultur, æstetik og fællesskab.....	35
Evalueringskultur	37

Hvem er vi?

Børnehuset Solbjerg et integreret dagtilbud beliggende i det naturskønne område nær Søndersø og skov. Vi består af 5 stuer: 2 vuggestuegrupper og tre børnehavegrupper. Vuggestuerne hedder "Mus" og "Myre", bestående af 12-14 børn i alderen 0-2 år og 3-4 faste voksne på hver stue (2 pædagoger og 2 medhjælpere eller pædagogisk assistent). Børnehavestuerne hedder "Ræv", "Grævling" og "Ulve". Ræv, Grævling og Ulve består af 15-20 børn i alderen 3-6 år og 3 faste voksne på hver stue (1-2 pædagoger og 1 medhjælper eller pædagogisk assistent). I huset er der en leder og en del faste vikarer.

I køkkenet er ansat en kost medarbejder, som er ansvarlig for køkkenet og en køkkenmedhjælper.

Selve huset er bygget med et stort dejligt alrum i midten, og de forskellige stuer har alle adgang ud til alrummet.

Alrummet er en central del i huset, som bliver brugt til motorik, fællessang, Nanobasket, leg, frokost m.m. I alrummet finder du to hemse: en kreaheims i den ene side og en legeheims i den anden side.

I februar 2020 indviede vi vores nye legeplads med nye legeredskaber til vuggestuen og nye forbedringer på den store legeplads. Hele legepladsen er for alle og indeholder både noget for store og små, samt rig mulighed for fysisk udfordrende og fordybende lege. Der er noget for alle.

Hver børnegruppe har egen stue som primær base. Stuerne er opdelt i zoner, som fx læsehjørne, legobord, legekøkken. Derudover har hver vuggestuegruppe i åben forlængelse af stuerne et rum/zone til fysisk udfoldelse, hvor børnene kan tumle og være vilde.

Ræv og Grævling deler et tilstødende lokale med en zone med et stort indendørs klatretræ, og Ulvene har et lokale med et indendørsskib, som de også kan klatre i.

Rammerne giver børnene rig mulighed for motorisk udfoldelse.

Evaluering af forrige periodes pædagogiske læreplan

På baggrund af oplæg fra dagtilbudsleder og faglige fyrtårne, har både medarbejdere og forældrebestyrelsen drøftet analysen af den seneste periodes PEF, som er vores planlægnings- og evaluerings redskab i Furesø samt anden pædagogisk dokumentation. Det har givet anledning til justering af læreplanen. De retningsgivende refleksioner er opdaterede og der er beskrevet nye eksempler på den pædagogiske praksis ind i den pædagogiske læreplan.

Ud fra analysen og drøftelserne har dagtilbudsleder konkluderet følgende om børns oplevelser og hvordan det pædagogiske læringsmiljø indfrier vores pædagogiske læreplan og det pædagogiske grundlag.

Opsamling:

Børns oplevelser og børns perspektiver:

Vi har valgt at PEF vores garderoberutine, vores Børnemappe, samt beskrive vores forløb i forbindelse med ændring af strukturen i huset.

Garderoben: Ud fra PEF-evalueringerne af garderoberutinen, har vi oplevet børns glæde og deres øget selvværd ved at lykkes med at tage et stykke tøj på. Vi har også oplevet en større lyst, vedholdenhed og gå på mod i garderobesituationen f.eks. hvis en sko eller et par regnbukser driller, så bliver barnet ved med at prøve at få tøjet på. Ved hjælp af f.eks. "high fives", "godt klaret" og "se du kunne godt" har vi set en øget motivation for at være i en evt. frustration over noget tøj, der driller og til at kunne klare opgaven. Gennem forældresamarbejdet har børnene nu det tøj de skal bruge i garderoben, når de f.eks. skal på legepladsen eller på tur. Tøjet hænger også så børnene selv kan nå deres tøj, hvilket er med til at give børnene en følelse af at kunne selv.

Den nye struktur: Vi har ikke arbejdet i den nye struktur længe nok til at kunne danne os nogle erfaringer og børneperspektiver.

Børnemapper: Ud fra PEF-evalueringerne af børnemapperne, har vi oplevet en glæde og stolthed hos børnene, når de kigger i deres "Børnemappe". Børnene fortæller om de billeder de har i mappen til de voksne eller andre børn, og vi har derfor set en øget lyst til kommunikation og en øget sprogudvikling. Børnene får mulighed for at give udtryk for deres følelser f.eks. peger på et billede af mor og siger "savner mor" eller peger på mor og begynder at græde. I den situation støtter pædagogen barnet i følelsen og hjælper barnet med at følelsesregulere. Børnemappen er også barnets, og skal ikke deles med de andre, som f.eks. legetøjet på stuen skal.

Børnene ser tilbage på oplevelser de har oplevet i vuggestuen og børnehaven, og ser måske gamle venner, som er flyttet eller startet i skole.

Hvordan har vi indfriet vores pædagogiske læreplan og det pædagogisk grundlag:

Garderoberutinen: I vores PEF har vi arbejdet med garderobesituationen både i vuggestue og børnehave. Alle stuer prioriterer nu i højere grad garderobesituationen som et læringsrum. Vi har derfor set en udvikling i børnenes alsidige personlige og motoriske udvikling, idet børnene er blevet mere selvhjulpne i garderoben. Ved hjælp af billeder af garderoben og tøj/sko og piktogrammer, som vi har talt med børnene om i garderoben, har vi set en udvikling i børnenes sprog og kommunikation om påklædning og

vejr (science). Ved at strukturere de voksnes positioner i garderoben, har vi også set en udvikling i fællesskabet og det sociale samvær blandt børnene, idet den voksne er til stede og kan guide/hjælpe børnene eller italesætte at børnene hjælper hinanden. PEF'en har også medført en fysisk ændring af garderoben mellem Ræv og Ulve, hvilket blev tydeligt under arbejdet med garderobesituationen, samt et øget forældresamarbejde.

Den nye struktur: Siden marts 2022 har vi arbejdet med og været i proces om en ændring af strukturen i Solbjerg. Dette skyldes en ulige fordeling af børn, der skal starte skole i 2024. Gennem processen har personalet været med til at give input og er blevet hørt. Den endelige beslutning om en strukturændring til tre børnehavegrupper med børn fra 3-6 år blev taget i februar 2023 og blev implementeret 1. maj 2023.

Børnemappen: Furesø kommune har tidligere haft en "Børnemappe", som har fulgt barnet fra vuggestue og ind i de første skoleår. Den er nu afskaffet i Furesø, men vi har i Solbjerg besluttet at forsætte med "Børnemappen" ud fra et børneperspektiv, og vi er kommet frem til følgende:

Børnenes Mapper i Solbjerg – februar 2023.

Formål

Hvert barn har en mappe, der med illustrationer, billeder og evt. tekst, viser hvordan barnet har et liv i det to arenaer, Solbjerg og hjemmet.

Billederne i mappen viser, hvordan barnet deltager i den pædagogiske hverdag, som tager udgangspunkt i den styrkede læreplan.

Barnet deler med de andre børn og voksne de oplevelser, som billederne/ illustrationerne giver udtryk for.

Barnet bruger sin mappe til genkendelighed. Den giver følelsen af at høre til. Samtidig bruges mappen som et overgangsobjekt ml. vuggestue og børnehave/ tidligere dagtilbud og Solbjerg. Barnet får den med, når barnet slutter i Solbjerg.

Indhold:

- Sådan så jeg ud, da jeg blev født
- Familiegalleri
- Fødselsdagsbillede
- En side om året, hvor barnet deltager i en aktivitet
- Læreplansblomsten (den styrkede læreplan) – på venstre inderside af mappen.

Forældrenes opgave:

- Udfylde siden: "*Sådan så jeg ud, da jeg blev født*" med foto og informationer
- Lave et familiegalleri og opdatere det løbende, f.eks. når barnet får søskende

Solbjergs opgave:

Minimumskrav.

- Have en reol i børnehøjde, som børnene let kan komme til, hvor mapperne står
- Lave barnets mappe og indsætte læreplansblomsten
- Udleverer siden "*Sådan så jeg ud, da jeg blev født*" til forældrene
- En gang om året lave en side, hvor barnet deltager i en aktivitet med foto og tekst.
- Sætte et foto ind fra hver af barnets fødselsdage
- Lamineret alt, hvad der sættes i mappen

- Tale med nye forældre om hvad deres opgave er og følge op på om den løses (det gælder både når Solbjerg er første dagtilbud og hvis barnet kommer fra et andet dagtilbud)
- Sørge for at barnet får mappen med, når barnet slutter i Solbjerg

Maksimumskrav.

Der er ingen maksimumskrav – udover at indholdet skal kunne være i en A4-mappe.

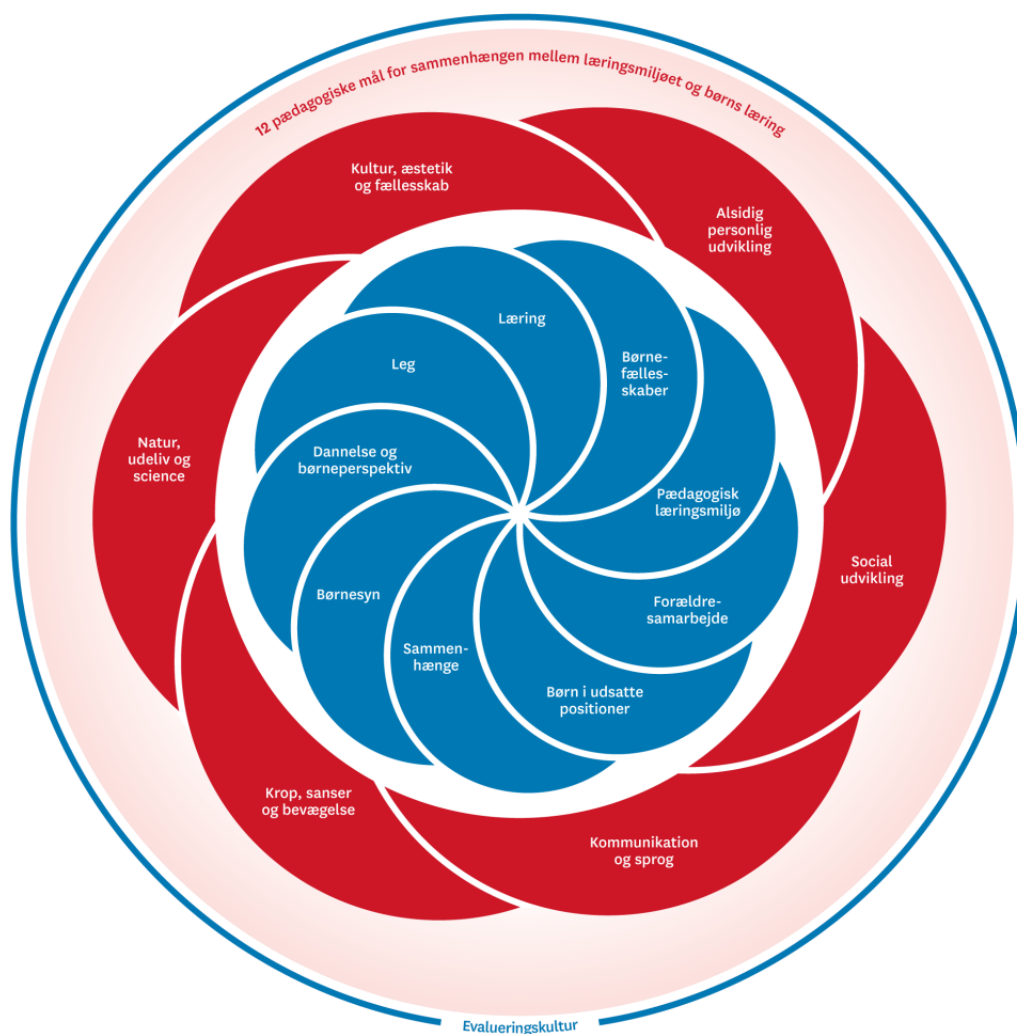
Pædagogisk læreplan

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold.

Læreplanen er et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde. Børnenes perspektiv og børnefællesskabet skal inddrages og læreplanen skal tage højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, det blå centrum i "blomsten" samt de seks læreplanstemaer, de røde kronblade på "blomsten" og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Dagtilbudslederen har ansvaret for at udvikle den omkransende evalueringskultur.

Fælles pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

De centrale elementer i den styrkede læreplan er:

- ❖ Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.
- ❖ Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- ❖ Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- ❖ Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- ❖ Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- ❖ Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- ❖ Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- ❖ Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- ❖ Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Barnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv. Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling i rammer, det pædagogiske personale er ansvarlige for.

Furesø kommunes [Børne- og ungepolitik](#) beskriver de overordnede rammer for:

- Demokrati & Medborgerskab
- Læring & Læringsmiljøer
- Fællesskab & Inklusion
- Forældre & Forældresamarbejde
- Faglig indsats & Sammenhænge
- Den generelle forbyggende indsats

Dannelse og børneperspektiv. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Børn i dagtilbud skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Furesø Kommune beskriver i det fælles lærings- og dannelsessyn hvordan vi forstår begrebet dannelse og hvordan vi skaber dannelsesmuligheder for børn i dagtilbud, vi siger det kort: ”at blive til nogen i små og store fællesskaber”. [Fælles lærings- og dannelsessyn](#). Dannelsesperspektivet kobler sig til læringsbegrebet og beskriver samspillet mellem barn og dets verden.

Leg. Leg har en værdi i sig selv. Leg er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem blandt andet børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutiner.

I Furesø Kommunes fælles lærings- og dannelsessyn <https://www.furesoe.dk/politik/politikker-og-planer/dagtilbud-og-skole/det-faelles-laeringssyn-i-furesoe/> beskrives hvordan læring har fokus på de mangfoldige kompetencer børn tilegner sig; personlige, sociale og faglige. I Furesø Kommune vægter vi tre kendetegn for hvad børns udbytte sigter på: engagerede og deltagende; innovative og fejlmodige og ansvarlige og klimabevidste. Vi har fokus på børns progression og på deres nærmeste udviklingszone.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende og alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende i en balance mellem individ og fællesskab.

Center for Dagtilbud, Skole og Forebyggelse vægter for 0 – 18 års området:

- 1 vision: Alle børn og unge skal trives, udvikle sig og lære ud fra deres individuelle forudsætninger, som en del af sociale fællesskaber – så de bliver livsduelige og får en ungdomsuddannelse.
- 2 grundsyn: En bred fælles forståelse af læring og dannelse som: ”at blive til nogen i små og store fællesskaber”.
- 3 målsætninger: fællesskaber; læring og rammer der understøtter.
- 4 principper: ressourcensyn; udgangspunkt i kontekst; børn og familier skal mødes med en samlet plan samt at styrke fagligheder styrker tværfagligheden.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børn lærer/drager erfaringer dagen lang. De lærer i de 3 læringsrum (børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutiner), som vi arbejder i. I det står legen som noget centralt. Legen foregår i et fællesskab, der er valgt af barnet eller som er arrangeret af det pædagogiske personale. Langt hen ad vejen respekterer vi børnenes valg. Der kan dog komme situationer, hvor vi på barnets vegne træffer et valg. Det kan være for at vise barnet nye legekammerater, som kan være med til at udvikle nye sider i dem selv. Det kan også være for at tilbyde kammerater til børn, der har det svært i fællesskabet af den ene eller den anden grund. Vigtigheden af børnefællesskabet er en central del af børnenes dannelsesproces. I legen og i mødet med andre børn og voksne mærker de reaktionen på deres ord og handlinger, de får erfaringer med, hvordan de påvirker deres omgivelser.

Børnefællesskaber er et centralt begreb i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske arbejde. Måltidet er et af de fællesskaber, der ikke kræver en invitation, alle er velkomne. I Solbjerg har vi madordning, hvor vores køkkenpersonale laver hjemmelavet mad til børnene, samt et pædagogisk måltid til personalet hver dag.

Børnene er velkomne i køkkenet, til en snak om maden og måske en lille smagsprøve. Der er meget læring omkring et måltid i Solbjerg. I børnehaven er børnene med på skift til at hente madvognen, dække bordet, præsentere maden (i vuggestuen præsenterer de voksne maden) og tage af igen efter frokost. Til frokost prøver vi at skabe et fællesskab omkring bordet, og alle er velkomne. Børnene har i perioder faste pladser, så det pædagogiske personale har mulighed for at hjælpe børn, der er i udsatte positioner pga. f.eks. sprog, svære relationer eller andres sårbare perioder, til at blive en del af fællesskabet. Under måltidet respekterer vi forskelligheden i, hvad børnene kan lide at spise samtidig med, at vi prøver at motivere til

madmod. Det er vores rolle at invitere barnet til at være aktivt deltagende således, at børnene skaber deres egen læring. De vælger selv (til en vis grænse), hvad de vil spise og øser så vidt muligt selv op.

Legen er børnenes hovedaktivitet i en vuggestue- og børnehavedag. De leger enten for sig selv, med deres kammerater eller med de voksne. Det er ok at lege med noget for sig selv, dog støtter de voksne op om barnet, hvis det viser initiativ til at lege med andre og har brug for hjælp til at komme ind i legen eller starte en leg med andre.

I processen med at blive et helt menneske og mærke andre menneskers respons på ens egen opførsel står konfliktløsning, som et vigtigt element. Hvordan det gøres, har betydning for barnets selvfølelse og barnets lyst til interaktion med andre mennesker. Her hjælper vi barnet med at sætte ord på følelser og være i følelsen ved at anerkende barnet og evt. sætte ord på, hvad det andet barn/ de andre børn måske føler, når barnet gør som det gør.

Pædagogisk læringsmiljø samt

fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

Dagtilbud skal hele dagen etablere et pædagogisk læringsmiljø, hvor leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22 -23 og s. 30)

Furesø Kommunes dagtilbud har beskrevet tre læringsrum, hvor vi tænker læring for og med børnene:

- **Rutiner:** fx aflevering og afhentning, af- og påklædning i garderobe og badeværelse, måltider og sove/hvilestunder.
- **Vokseninitierede aktiviteter:** planlagte eller spontane; fx ture, samlinger, rytmik, kreative forløb og sneboldskampe.
- **Børnekulturen:** Det, der foregår i og mellem børnene, hvor leg er et væsentligt element samt de aktiviteter som børnene initierer.

Voksenpositioner: Med fokus på det enkelte barn og børnegruppen som helhed, tages der bevidste valg i måden, der organiseres på. De pædagogiske medarbejdere vurderer hele tiden hvornår de skal **gå foran** børnene, **ved siden af** børnene eller **bagved** børnene, afhængig af barnet, situationen og konteksten.

Dagtilbud arbejder med børns læring over hele dagen og ofte med mange af de 6 læreplanstemaer og elementer fra det pædagogiske grundlag i spil på samme tid. Læring må også ses på tværs af læreplantemaerne: vedholdenhed overfor vanskeligheder, evne til fokusering og koncentration, evne til at samtænke viden og erfaringer og koble på tværs af kontekster, evne til at opsøge relevant hjælp samt at kunne skifte mening og se andres perspektiver; **metalæring**. At blive opmærksom på, hvordan man lærer bedst, foretrukne **læringsstrategi**, sker i alle hverdagslivets situationer. Er det fx ved at øve sig igen og igen, at få instruktion og forklaring af andre eller at se hvordan andre gør og selv prøve, når man er klar.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes? Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Med den styrkede læreplan tænkes hele barnets dag, som en potentiel mulighed for læring. Dermed tillægges andre aktiviteter end de vokseninitierede også stor værdi. Det har pædagogisk værdi, hvordan vi spiser sammen, hvordan vi er i garderoben sammen, hvordan det pædagogiske personale lægger

rammerne for børnenes mulighed for leg. Dagen igennem vurderer vi vores pædagogiske position, så den giver plads til, at det enkelte barn har mulighed for at tage initiativ og handle aktivt i trygge relationer både barn/barn og barn/voksen. Det pædagogiske personales position forandres dagen igennem for at understøtte barnets trivsel og dermed følelsen af at være okay.

Når vi f.eks. er i garderoben, har vi fokus på selvhjulpethed. Alle børn skal gøre så meget som muligt selv. Hver gang vi gør noget for barnet, det selv kan, fratager vi barnet mulighed for læring. Der er selvfølgelig store individuelle forskelle på, hvad der forventes af den enkelte, så de kan gå på legepladsen eller på tur med en succesoplevelse. Succeser opnås sjældent uden frustrationer, så vores opgave er, at børnene bliver tilpas frustreret, så det bliver et drive og ikke et nederlag. Den fingerspidsfølelse er svær at beskrive, den bygger på vores faglighed kombineret med vores kendskab til det enkelte barn. Vi kan selvfølgelig vurdere forkert, og så må vi "hente os hjem" igen og hjælpe barnet, så det har mulighed for at opleve selvværd af at kunne selv.

Alle stuer prioriterer i høj grad garderobesituationen som et læringsrum. Vi ser derfor en udvikling i børnenes alsidige personlige og motoriske udvikling, idet børnene bliver mere selvhjulpne i garderoben. Ved hjælp af billeder af garderoben og tøj/sko og piktogrammer, som vi har talt med børnene om i garderoben, ser vi en udvikling i børnenes sprog og kommunikation om påklædning og vejr (science). Ved at strukturere de voksnes positioner i garderoben, ser vi også en udvikling i fællesskabet og det sociale samvær blandt børnene, idet den voksne er til stede og kan guide/hjælpe børnene eller italesætte at børnene hjælper hinanden.

I de vokseninitierede aktiviteter har vi nogle intentioner om, hvad vi gerne vil bibringe børnene med ud fra Børnehuset Solbjergs pædagogiske grundlag. De intentioner skal hele tiden holdes op mod børnenes eget perspektiv ellers fanger vi ikke børnenes engagement, og så må vi justere vores tanker/handlinger, så vi fanger børnene. Det sker f.eks. når vi holder fællesskabende aktiviteter en gang om måneden. Her er hele huset samlet i alrummet, og aktiviteten skal engagere aldersspændet 1-6 år. Hvis engagementet eller koncentrationen viger, må vi justere på aktiviteten, det være sig f.eks. valget af sange eller lege eller vi kan også justere på længden af samlingen for de enkelte grupper.

De børneinitierede aktiviteter hviler i børnenes eget perspektiv. Her kan udfordringen være forskellen i perspektiver børnene i mellem. Her er vores rolle at hjælpe børnene til at lytte og forstå hinandens perspektiver (alt efter alder), så alle kan bidrage og føle sig som en del af legen.

I Solbjerg ligger vi stor vægt på, at børnene bruger deres krop så meget som muligt. Det gælder i alle aktiviteter og rutiner hen over dagen. Børnene vil ofte selv, og det at kunne selv, vækker stor glæde hos barnet. Derfor øver vi f.eks., at børnene i vuggestuen selv kravler op og ned ad deres skammel og de helt små, som sidder på trip trap, får en ekstra fodstøtte på, så de også selv kan øve at kravle op og ned, når de får bøjlen af.

Børnene øver også selvhjulpethed ved f.eks. at lære at tage deres tøj af og på, og at gå på toilettet.

Det er f.eks. sjovere selv at kunne tage sko på og løbe ud på legepladsen, end at skulle vente på at få hjælp af en voksen, og se sine kammerater løbe afsted.

Under måltiderne har vi meget fokus på sprog, smags- og lugtesansen, konsistens, samt hvordan maden ser ud. Vi smager på maden sammen og taler om noget f.eks. er surt/sødt og ved hjælp af en sansetallerken fra køkkenet med nogle af ingredienserne fra maden, lugter vi til, og rører ved de forskellige ting, der er i det pågældende måltid. Alle børn får lov til at røre ved maden.

I vores forløb "Fra jord til bord" planter vi grøntsager, som vi høster, lugter til og smager på sammen med børnene. Både børn og voksne vander løbende og ser grøntsagerne vokse sammen.

Det at plante grøntsager bringer vi med ind i legen, ved f.eks. at plante "grene" eller "sten" i sandkassen, som så f.eks. udvikler sig til at skulle lave sandkager og "smage" på hinandens kager.

I vores kreative aktiviteter bringer vi ofte naturen i spil, ved at samle sten og grene, som vi tager med tilbage og maler, samt hænger op. Vi bruger kartoffelmel til at stimulere taktilsansen, tegner med tusser og farveblyanter, samt limer materialer sammen til f.eks. vandmænd, fisk, snegle m.m. I den kreative proces taler vi om materialerne, det vi laver f.eks. en snegl, som så er med til at skabe et læringsmiljø, som børnene tager med sig i deres leg, når de f.eks. leder efter snegle på legepladsen eller på ture.

De børn der starter skole til foråret kaldes for "forårsbørn". For at skabe fællesskab mellem børnene på tværs af stuerne mødes forårsbørnene en til flere gange om ugen. Her kan der f.eks. være planlagt vokseninitierede aktiviteter, som målrettes udviklingsniveauet og som understøtter trivsel og et styrket fællesskab. Dette gøres med blik for en tryg overgang til FFO. Når børnene nærmer sig overgangen til skole, skruer vi op for denne sekvens, hvilket udfoldes i afsnittet "Sammenhænge".

Stuernes æstetiske og fysiske børnemiljø ændres på stuerne i takt med arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer og aktiviteter. F.eks. hvis stuen arbejder med "Her bor jeg" hænger der billeder af børnene og deres hus på væggene, samt billeder af f.eks. cykelturen eller gåturen over til huset. Bøgerne på stuen kan også afspejle et emne der arbejdes med f.eks. "Sommerfugle", så er der bøger med sommerfugle børnene kan læse i og sommerfugle på væggene, som børnene har arbejdet kreativt med.

Under corona-restriktionerne gjorde vi os nogle erfaringer med vores pædagogiske arbejde med hente/bringe situationen. Derfor sker den fysiske aflevering og afhentning, herunder forældres færden frem og tilbage i Solbjerg i henhold til børnenes behov. Vi har taget en ekstra låge på børnehavlegepladsen i brug for at mindske færden gennem vuggestuens legeplads. Det forstyrrer og påvirker vuggestuebørnene både i deres leg og mentalt, når der går mange forældre og børn forbi, og som måske også er fremmede for børnene. Samtidig er der også en sikkerhedsfaktor i, at der var megen færden omkring lågen.

I børnehaven afleveres børnene i døren ind til stuen. Dette også for at mindske forstyrrelser i den leg eller aktivitet der allerede foregår på stuen. Under indkøring af børn i børnehaven er forældre velkomne på stuen, da det ud fra et børneperspektiv skaber tryghed for barnet i indkøringssituationen.

Samarbejde med forældre

Dagtilbud skal have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24)

Forældresamarbejde sker i mange fora:

- Samarbejder med fokus på forældrenes eget barn, dialoger i hverdagen, forældresamtaler.
- Samarbejder omkring børns hverdag og læring, fx ved formidling ved udstillinger, i INFOBA, AULA
- Forældremøder for hele dagtilbuddet eller mindre grupper af forældre.
- Arrangementer, fx sommerfester, julearrangementer, fællesspisning

Det enkelte dagtilbud skal anvende nogle af de forskellige fora, hvor forældrene kommer i dagtilbuddet, til at sætte børns læring på dagsordenen. Dette kan fx ske, ved at der på forældremøder er et punkt, som handler om, hvad der arbejdes med i dagtilbuddet, og hvordan forældrene kan understøtte barnets læring i hjemmet.

Alle forældre er forskellige, det er dagtilbuddets ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov. Forældresamarbejder skal være tillidsfuldt og konstruktivt.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

For os er forældrene en vigtig samarbejdspartner. De har en viden om deres barn/børn i andre sammenhænge end i Børnehuset Solbjerg, der kan være vigtig for os. Derfor må vi lytte til hinandens perspektiver, hvis det enkelte barn eller gruppen som helhed har vanskeligheder. Dialogen mellem det pædagogiske personale og forældrene er her helt central.

Den daglige kontakt mellem to af barnets verdener er vigtig. Dels fordi det er en tryghed for barnet at de to verdener taler sammen og respekterer hinanden, og dels for at bibringe hinandens fortællinger fra hver deres verden, der kan give forståelse for hinanden og for barnets ageren. Den daglige kontakt foregår, hvor vi nu mødes, men er der ting der skal drøftes mere grundigt eller er af mere privat karakter, så planlægger vi at kunne mødes i vores møderum, så der er fred og ro omkring det svære, der måske skal deles.

På et tidspunkt havde forårsbørnene en stor gruppe børn, der gik meget op i fodbold. De spillede det sammen i den lokale klub, og det gik fint. De kunne også spille sammen på vores boldbane. Udfordringen kom ved, at de holdt med forskellige hold både i den nationale og internationale liga. Her oplevede vi, at de sang nedsættende slagsange om hinandens hold, og håned hinanden for kampnederlag. Det kom til at fylde ret meget, og et enkelt barn ville ikke i børnehaven, fordi barnets hold havde tabt i weekenden. Det gjorde, at vi rettede henvendelse til hele gruppens forældre, hvor vi gjorde opmærksom på problematikken, og bad om hjælp til at ændre retorikken omkring de hold, de ikke selv holdt med. Vores fælles opmærksomhed på problematikken fik gradvist ændret holdningen. Vi arbejdede med rummeligheden over for andre med et andet perspektiv end en selv.

Forældresamarbejdet i Solbjerg har stor betydning for barnet og børnegruppens trivsel og læring. I vuggestuen er det f.eks. vigtig viden, hvis barnet har haft en urolig nat, og derfor måske er lidt træt i dag, så der kan blive taget hensyn til barnet. Det kan også i en opstart både i vuggestue og børnehave f.eks. være informationer om, hvad barnet godt kan lide at lege med.

I som forældre har en masse vigtig viden om jeres barn, som er med til at hjælpe personalet i at skabe de bedste rammer for jeres barn.

I Solbjerg tilbyder vi forældrene 3 månederssamtale, søskendesamtale og overgangssamtale fra vuggestue til børnehave og børnehave til skole, for at støtte barnet/forældrene i de forandringer, der sker i barnets liv.

I Solbjerg skriver vi også løbende om dagen i vuggestue eller børnehave med evt. billeder til, så forældrene kan følge med i deres barn hverdag, men også mindst lige så meget for at understøtte dialogen mellem forældre og barn om barnets dag i vuggestue/børnehave, så barnet oplever en sammenhæng.

Furesø kommune har tidligere haft en "Børnemappe", som har fulgt barnet fra vuggestue og ind i de første skoleår. Den er nu afskaffet i Furesø, men vi har i Solbjerg besluttet at forsætte med "Børnemappen" ud fra et børneperspektiv, og vi er kommet frem til følgende:

Børnenes Mapper i Solbjerg – februar 2023

Formål

Hvert barn har en mappe, der med illustrationer, billeder og evt. tekst, viser hvordan barnet har et liv i det to arenaer, Solbjerg og hjemmet.

Billederne i mappen viser, hvordan barnet deltager i den pædagogiske hverdag, som tager udgangspunkt i den styrkede læreplan.

Barnet deler med de andre børn og voksne de oplevelser, som billederne/ illustrationerne giver udtryk for.

Barnet bruger sin mappe til genkendelighed. Den giver følelsen af at høre til. Samtidig bruges mappen som et overgangsobjekt ml. vuggestue og børnehave/ tidligere dagtilbud og Solbjerg. Barnet får den med, når barnet slutter i Solbjerg.

Indhold:

- Sådan så jeg ud, da jeg blev født
- Familiegalleri
- Fødselsdagsbillede
- En side om året, hvor barnet deltager i en aktivitet
- Læreplansblomsten (den styrkede læreplan) – på venstre inderside af mappen.

Forældrenes opgave:

- Udfylde siden: "*Sådan så jeg ud, da jeg blev født*" med foto og informationer
- Lave et familiegalleri og opdatere det løbende, f.eks. når barnet får søskende

Solbjergs opgave:

Minimumskrav.

- Have en reol i børnehøjde, som børnene let kan komme til, hvor mapperne står

- Lave barnets mappe og indsætte læreplansblomsten
- Udlevere siden "*Sådan så jeg ud, da jeg blev født*" til forældrene
- En gang om året lave en side, hvor barnet deltager i en aktivitet med foto og tekst.
- Sætte et foto ind fra hver af barnets fødselsdage
- Lamineret alt, hvad der sættes i mappen
- Tale med nye forældre om hvad deres opgave er og følge op på om den løses (det gælder både når Solbjerg er første dagtilbud og hvis barnet kommer fra et andet dagtilbud)
- Sørge for at barnet får mappen med, når barnet slutter i Solbjerg

Maksimumskrav.

Der er ingen maksimumskrav – udover at indholdet skal kunne være i en A4-mappe

Børn i udsatte positioner

Dagtilbud skal reflektere over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø organiseres og tilrettelægges, så det også tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioners læring. Børn i udsatte positioner kan fx være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Furesø Kommune har opmærksomhed på børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Alle børn skal opleve sig som betydningsfulde og bidragende i fællesskaber og opleve at de har deltagelsesmuligheder. For at sikre dette anvender vi fælles redskaber og metoder.

Furesø Kommunes dagtilbud benytter en model for [Tidlig opsporing](#), der systematiserer trivselsarbejdet og har særligt fokus på forældreinddragelse og det tværfaglige samarbejde. Formålet med trivselsvurderinger er tidligt at få øje på børn, der befinder sig i udsatte positioner og som ikke synes at trives i deres hverdag. Hvis et barn ikke trives, inviteres forældrene til dialog, hvor man sammen vurderer hvordan trivslen kan forbedres og hvordan dagtilbud og hjemmet kan justere, for bedre at kunne understøtte børnenes trivsel og udvikling.

Pædagogiske Arbejdsprocesser Furesø, PAF, en analysemodel og en fælles referenceramme for arbejdet med inklusion, kan anvendes for bedre at kunne få øje for sammenhængen mellem et barns trivsel og det pædagogiske læringsmiljø barnet indgår i.

I forhold til det enkelte barn beskrives indsatsen som:

- en **generel indsats**, den indsats, som alle børn behøver for at trives, udvikles, lære og dannes
- en **fokuseret indsats**, der er målrettet og af kortere varighed
- en **særlig indsats**, af længere varighed og involverer ofte fagpersoner udenfor dagtilbuddet, fx logopæd, fysioterapeut, psykolog

Dagtilbud har mulighed for at få faglige sparring af et tværfagligt team.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I forlængelse af vores samarbejde med forældrene, optræder der indimellem børn, der oplever udfordringer i hjemmet, hvor vi bliver spurgt til råds. Det kan også være børn, der oplever udfordringer i det fællesskab Børnehuset Solbjerg repræsenterer. I begge tilfælde inviterer vi forældrene til en snak, hvor fokus her vil være på, hvordan vi som personale eller familien kan ændre ting i omgivelserne, i miljøet, på børnegruppen eller strukturen, hvilket kan være med til at give barnet bedre forudsætninger for at trives og lære. For al forandring udgår fra de voksne omkring barnet, hvad enten det er familien eller det pædagogiske personale og miljø.

I Solbjerg ser vi ikke et barn med problemer, men et barn i problemer. Personalet i Solbjerg er derfor sammen med forældrene en vigtig faktor i at skabe de bedst mulige rammer for barnet.

Vi informerer forældrene, hvis vi i vores arbejde med Tidlig opsporing oplever, at et barn har brug for en fokuseret eller særlig indsats. F.eks. hvis et barn er udfordret motorisk, har vi et samarbejde med kommunens fysioterapeut, som med forældrenes samtykke, kan komme ud og i iagttagelse barnet med henblik på, hvordan vi (forældre og personale) bedst muligt kan hjælpe barnet.

Eller hvis et barn f.eks. er sprogligt udfordret, har vi et samarbejde med kommunens logopæd (talepædagog), som med forældrenes samtykke, kan være med til at hjælpe barnet/forældrene/personalet fremadrettet, så barnet får den bedst mulige hjælp.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Sammenhænge

Dagtilbud tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til o-klasse. At skabe sammenhæng kan fx handle om at børn i dagtilbud får positive erfaringer med at deltage i fællesskaber, så barnet får positive forventninger til de sociale fællesskaber i skolen. At det pædagogiske læringsmiljø skal have fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27)

[Furesø Kommune](#) har fokus på at skabe sammenhænge for det enkelte barn omkring alle de overgange børn oplever. I hverdagens overgange mellem dagtilbud og hjem, i opstarten på dagtilbudslivet, overgangen mellem dagpleje eller vuggestue til børnehave, også i det integrerede dagtilbud og endelig overgangen til tidlig fritidsordning, FFO og skole.

I [Furesø Kommune](#) benyttes der ved alle børns overgange et [overgangsskema](#). I dette skema uddyber forældre og pædagogiske medarbejdere de opmærksomheder, som det vil være væsentligt, at pædagogiske medarbejdere i det nye tilbud kender til for bedst muligt at støtte det enkelte barn i at anvende sine erfaringer og kompetencer i den nye pædagogiske kontekst. Overgangsskemaet er oversat til flere sprog.

[Furesø Kommune](#) har et fælles afsæt for overgangen fra børnehave til skole, der beskriver [principper og procedurer for den gode overgang](#), herunder en overgangskanon. Overgangskanonen skal sikre, at alle børn i Furesø får fælles erfaringer og oplevelser, de kan inddrage i de nye fællesskaber, som de træder ind i ved overgangen fra børnehave til skole og FFO. Derudover indgår dagtilbud, FFO og skole lokale aftaler der understøtter børnene i overgangen og sikrer godt samarbejde mellem medarbejderne.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til FFO/skole.

Furesø Kommune har iværksat en prøvehandling hvor flere dagtilbud tager på hjemmebesøg i familier inden start i dagtilbud. Nogle steder sammen med sundhedsplejen.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til FFO og 0. klasse, herunder evt. lokale aftaler mellem dagtilbud og FFO-skole.

I Børnehuset Solbjerg går de fleste børn videre til distriktsskolen: Søndersøskolen. Det er dem, vi har vores primære samarbejde med. Bor familierne uden for skoledistriktet eller vælger de privatskole, etablerer vi selvfølgelig et samarbejde der, men det er ikke så omfangsrigt.

En del af det samarbejde vi har med Søndersøskolen hviler på Furesø Kommunes overgangskanon, der gælder for alle børn i Furesø uanset om man er privat eller kommunalt dagtilbud. Starter der børn fra andre kommuner får familien denne kanon tilsendt, så de børn også får mulighed for at deltage i de fælles erfaringer børn fra Furesø har med sig.

I Børnehuset Solbjerg har vi en gruppe med de kommende skolebørn (forårsbørn), som mødes én til flere gange om ugen. Når de samles, giver det børnene mulighed for at øve sig i udelukkende at være sammen med jævnaldrende. Det giver nogle muligheder, og det giver udfordringer, at alle er på ca. samme udviklingsniveau. Når børnene er samlet med jævnaldrende, giver det os mulighed for at tilgodese et udviklingsmiljø, der tilgodeser de kommende skolebørn. De aktiviteter vi planlægger kan målrettes en snæver aldersgruppe, selvfølgelig ud fra børnenes individuelle forudsætninger. Vores arbejde drejer sig meget om at give børnene erfaringer med at etablere fællesskaber, selvom vores børn kommer fra samme hus, så kommer de fra tre forskellige grupper. De skal så sammen etablere deres fælles tredje, samme øvelse som de skal lave i FFO og skole, hvor de mødes med børn fra de andre dagtilbud i distriktet.

Vi mødes jævnligt med både lærere og pædagoger fra både FFO og skole, for at afstemme forventninger til hinanden, og for at udveksle erfaringer om de tiltag vi etablerer. Det er for os en måde at sikre, at de børn vi sender afsted, er rustet bedst muligt til den verden, som FFO og skole repræsenterer. Vi har en årlig fælles temadag, der kan indeholde pædagogiske oplæg. På den måde sikrer vi os, at vi har en fælles pædagogisk forståelse, og et fælles sprog omkring vores fælles børn.

Når tiden nærmer sig en overgang enten 1. februar eller 1. maj, så mødes de dagtilbud, der skal afgive børn med en koordinator fra FFO, og sammen planlægger vi besøg på FFO og pædagogernes besøg hos os. De besøg har vi for at give børnene en forestilling om, hvad det er de skal over til. Dette understøttes af vores arbejde med progressionscirklen (se overgangskanon).

For at bygge en bro mellem vores to verdener, får vi billeder af de pædagoger og lærere, der skal være omkring børnene den første tid. Når skiftet er sket, så hænger vores billeder ovre på FFO, så de kan se på dem, hvis de savner os. Ydermere kommer vi på besøg på FFO, når børnene har gået der ca. 1 måned. Her er det dem, der viser os deres nye verden.>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Inddragelse af lokalsamfundet

I den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idræts tilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø. Dagtilbud kan invitere ældre medborgere, skolebørn eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

I [Furesø Kommune](#) er der mange muligheder for at inddrage lokalsamfundet, fx Skolelandbruget, Hjortøgaard, biblioteker, idrætsfaciliteter, legepladser, Musikskolen, plejehjem, museer og mange muligheder for at udnytte forskellige naturområder, skov, sø, landbrug til forskellige pædagogiske aktiviteter.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at bringe ressourcer i lokalområdet i spil.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi mener, det er vigtigt at vise børnene det nærmiljø de vokser op i. Vise hvilke muligheder der er, og hvad de kan bruges til.

Vi er f.eks. på biblioteket. Det varierer, om vi har en intention om hvilke bøger, der skal findes, hvis vi f.eks. har tema eller om børnene selv finder bøger de synes ser spændende ud. Derudover er vi beliggende i et område, hvor familierne også har det som en naturlig familieaktivitet, så børnene er vant til at komme der. Derudover har Værløse bibliotek et forårs- og efterårs tilbud om at komme og se små film, der er tilpasset aldersgruppen. Her er vi som oftest med, og kan på den måde være med til at vise, at et bibliotek kan flere ting end at låne bøger ud.

Herudover er det den natur, der omgiver os, vi bruger mest.

I vuggestuen tager vi på biblioteket med to til tre børn og ser film, som biblioteket inviterer til. Her bruger vi vores ladcykler med plads til 4 børn til at komme hen til biblioteket. Vi har madpakker med, som vores køkkenpersonale har smurt, og som vi spiser sammen på biblioteket. Begge vuggestuer tager afsted sammen, en-to voksne fra hver stue og to til tre børn fra hver stue. Vi prøver dermed at skabe et fællesskab på tværs af stuerne ved et fælles tredje. Inden vi ser filmene, taler vi med børnene om, at vi skal se film. Hvis vi har bogen/bøgerne om den/de film vi skal se, læser vi den/dem enten før eller efter vi har set filmene. Derved øver vi sprog ved at tale om den samme historie på mange forskellige måder. Bogen læses

ud fra konceptet "Læseleg", hvor vi har små figurer eller genstande fra bogen, så børnene både hører historien, ser billeder og mærker figurerne. Filmen er så levende billeder. Under og efter filmen taler vi om, hvad der sker/skete i filmen, samt læser bogen igen. Sammen med børnene reflekterer vi over, hvad der sker i bogen og i filmen, og derved sætter vi en masse ord på.

I vuggestuen går vi også ture i nærområdet. Det kan være til en af legepladserne, området omkring Solbjerg eller ned til Søndersø og området omkring Søndersø. Nogle gange tager vi madpakker med, som vores køkkenpersonale har smurt, og som vi spiser ved søen eller i nærområdet. På vores ture går børnene selv, og får derved trænet deres motorik. Nogle gange har vi også klapvogne med til de helt små, som så går så meget de nu kan. Vi følger børnenes spor, og vi undersøger sammen, det vi møder på vejen (f.eks. pinde, fjer, blomster, blade, fugle, hunde m.m.) eller vi går og løber sammen. Vi øver også at gå hånd i hånd og på række, at kigge sig for, når vi går over vejen, og at lytte til kollektive beskeder fra de voksne og vente på tur (behovsudsættelse). Andre gange bruger vi vores ladcykler til at tage på lidt længere ture både i vuggestuen og i børnehaven. Det kan både være med og uden madpakker. For at øve motorik på andre måder, laver vi også ture på scooter. Her tilbydes alle børn en scooter at køre på, og så kører alle afsted på tur.

I børnehaven tager vi på biblioteket ser film og låner bøger til forskellige temaer. Vi tager også på tur til Søndersø, i skoven, til Jernalderhuset og området omkring svømmehallen. Børnehaven gør også brug af ladcyklerne, hvis vi vil lidt længere væk i nærområdet eller hvis målet f.eks. er en bukkebrusetur til broen i skoven, så kan vi bruge kræfterne på stedet i stedet for på turen derhen.>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

De seks læreplanstemaer

Til hvert af de seks læreplanstemaer er udarbejdet to overordnede mål. Den pædagogiske læreplan beskriver hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børn læring indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Til hvert læreplanstema præsenterer vi eksempler på hvordan vores pædagogiske læringsmiljø dels understøtter de to mål til det enkelte tema, hvordan det relaterer sig til det pædagogiske grundlag og endelig hvordan det ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod, vedholdenhed og kompetencer til deltagelse. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Den alsidige personlige udvikling er i gang hele dagen fra børnene står op, til de går i seng. Det er ikke styret af voksen initierede aktiviteter. Det er, når det lykkes at cykle, når kammeraterne siger ja eller nej til at lege, når man tør optræde til cirkusforestillingen man har øvet sig på i ugevis. Det er der, hvor man alene eller i samvær med kammerater opdager alt det, man kan og tør.

Her arbejder vi f.eks. i børnehaven med følelsesregulering. Målet her er, at børnene får en bevidsthed om deres egne og andres følelser. De skal øve sig i at mærke egne følelser og øve sig i at se andres følelsesmæssige reaktioner. Når de er sammen, gennemgår de billedmaterialet til de enkelte følelser, de synger om dem, og tegner dem til deres mappe. Når de taler om dem, snakker de også om hvilke handlemuligheder de og deres kammerater har når, de er i den bestemte følelse. Det at arbejde i en gruppe, giver også mulighed for at arbejde med at være på på skift, række hånden op, hvis man vil sige noget og vente på, at det bliver ens tur.

I vuggestuen arbejder vi med at skabe et miljø, hvor barnet opnår en følelse af selvværd. Vi er bevidste om at skabe et rum for tryghed og udvikling, igennem anerkendelse, og vi er bevidste om, at hvert barn har individuelle behov og genkendelighed. Vi skaber et rum, hvor barnet oplever at have værdi i at være sig selv i et fællesskab (at barnet bliver set og hørt). Der skal være udfordringer tilpasset det enkelte barn i dets nærmeste udviklingszone. Samtidig støtter, guider og motiverer vi barnet til deltagelse, vedholdenhed og til, at barnet yder en indsats. I Børnehuset Solbjerg prioriterer vi at dele børnene op i mindre grupper med øget mulighed for nærvær og fordybelse.

Vi understøtter børnene i at udtrykke deres følelser og håndterer konflikter hensigtsmæssigt uden at miste gåpåmodet.

F.eks. iagttager vi børnene for at se, om de selv kan løse en konflikt inden vi griber ind. Tit oplever vi, at de ældste børnene får en følelse af selvværd, når de selv kan løse konflikten.

Når børnene oplever modgang og udfordringer f.eks. i garderobesituationen, hvor barnet øver selv at tage tøj af og på, støtter vi barnet i evnen til at udvise vedholdenhed f.eks. "Barn: Jeg kan ikke. Voksen: Prøv lige én gang mere. Voksen: Se du kunne godt.", som så giver barnet mulighed for at influere deres egen hverdag, hvilket er en central kompetence, der får betydning i det senere livsforløb.>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Social udvikling

Udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Dagtilbud skal ikke kun bidrage til at udvikle børns selvstændighed og evne til medbestemmelse men også deres forståelse for, indlevelse i og solidarisk handlen i forhold til andre. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39 og Masteren til en styrket pædagogisk læreplan)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Børnehuset Solbjerg understøtter børnenes sociale udvikling gennem hele dagen i alle former for samvær: ved måltidet, på legepladsen og i aktiviteterne.

I Børnehuset Solbjerg kan vi tilbyde børnene at være sammen med mange jævnaldrende. Her er jævnaldrende, der har de samme interesser og som man kan lege med. Det er også udfordrende, for i legegruppen er det ikke alle, der kan bestemme på en gang, så det er en øvelse i at kunne gå med på andres ideer og senere gennemføre ens egne ideer. Det kan være en vanskelig øvelse, der kræver, at det pædagogiske personale er nærværende. Både rent fysisk, så man er i nærheden for at kunne hjælpe, men også for at observere en børnegruppe på afstand for f.eks. at se på de indbyrdes relationer, se på om alle får lov til at bidrage og lytte til sproget børnene i mellem.

I alle 3 børnehavegrupper er der fokus på at børnene hjælper hinanden med det, der kan være svært for den anden. Det kan f.eks. være i garderoben, hvor der er nogen, der kan lyne, mens andre ikke har lært det endnu. Det samme gælder for vuggestuen, hvor de f.eks. hjælper hinanden med en sutsko der driller.

Vi har også en oprydningsskulptur, der hedder at vi hjælpes ad. Vi har et fælles mål om at blive færdige så vi kan spise, komme på legepladsen eller lave en fælles aktivitet. Derfor hjælpes vi ad, så man kommer til at rydde noget op, man ikke selv har leget med, men det er et bidrag til fællesskabet.

Vi arbejder både i vuggestuen og børnehaven med små grupper, med hele stuen, hele afdelingen og hele huset. Ved at arbejde i små grupper, støtter vi børnene i deres sociale udvikling ved at guide og være aktiv deltagende i deres lege f.eks. ved at "lege" at vi spiser den mad, de laver i køkkenet eller i sandkassen eller

guide, når f.eks. et barn gerne vil have en skovl, at barnet så leder efter en skovl, der ikke bliver brugt, i stedet for at hive en skovl ud af hænderne på et andet barn. Her arbejder vi med empati og relationer.

Vi arbejder med hele stuen, når vi f.eks. har morgensamling på stuen eller hele stuen går på tur sammen. Herved støtter vi børnene i at føle sig som en del af et fællesskab. Til morgensamling øver vi, at børnene bliver hørt og at lytte til andre. På ture italesætter vi, at vi skal vente på hinanden, så alle kommer med. Alle er vigtige i fællesskabet.

Fællesskabet er også i fokus, når vi i afdelingerne eller hele huset f.eks. har fællesskabende aktiviteter. Her støtter vi børnene i at være en del af et større fællesskab end kun deres egen stue. På den måde giver vi børnene mulighed for at skabe nye relationer på tværs af stuer og huset.>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Læringsmiljøet skal understøtte børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. De pædagogiske medarbejdere er sproglige rollemodeller for børnene, og børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

I Solbjerg arbejder vi bevidst med sprog og sproglig bevidsthed hos hvert enkelt barn ud fra nærmeste udviklings zone. Og i januar 2021 overgik vi til ”sprogtrappen”, hvor den første systematiske vurdering af barnets sprog sker i 2 års-alderen i vuggestuen.

For alle børn er sproget vigtigt, da det er med til at styrke barnets personlige, kognitive, social udvikling og dermed barnets trivsel. I sproget ligger deltagelsesmuligheder og en forståelse af verden. Med sproget kan barnet udtrykke egne tanker, følelser, meninger og behov. Sproget giver barnet mulighed for at deltage i leg. Ved at kunne bruge sproget til forhandling og italesættelse af legeforløb, er barnet med til at påvirke legen og dermed erfaringsdannelse i livet.

I Solbjerg arbejder vi med følgende metoder, At **UGLE: Holde Udkig**, efter barnets interesser (hvad fortæller barnet dig). **Giv tid**, sig ingenting, men læn dig frem, afvent og se interesseret på barnet, (det giver barnet en mulighed for refleksion og respons uden barnet føler sig presset). **Lyt**, opmærksomt på barnets ord og lyde (uden at afbryde, selvom du tror, at du har regnet ud, hvad barnet vil sig).

I samtalen med barnet tilstræber vi fem turtagninger. Her er samtidig fokus på at stille åbne spørgsmål og udvide barnets ordforråd. Vi fejlretter ikke barnet, men gentager ord eller sætning med tryk på det korrekte ord eller udtale.

I Solbjerg sætter vi ord på handlinger gerne med fagter og/eller mimik, som er afstemt efter barnets sproglige kompetencer. Pædagogisk er vi bevidste om, at sprog i fysisk øjenhøjde og med en hånd på skulderne ofte giver større sprog forståelse. Vi er bevidste om vores brug af udvekslingstone eller undervisningstone ift. situationens omstændigheder og formål.

Når barnet fylder tre år, vurderer det pædagogiske personale i tæt samarbejde med forældrene, om en sprogvurdering vil være relevant. Sprogvurderingen bruges til at tydeliggøre barnets evt. sproglige udfordringer for dermed at tilpasse en konkret sprogstimulerende indsats. Følgende kunne være begrundelser for en sprogvurdering: Flersproglig baggrund, begrænset sprogbrug, begrænset ordforråd. Sprog vurderinger har ikke fokus på udtale af konsonanter eller vokaler, men dette kunne også være en begrundelse for en talehørepædagogisk indsats.

For at støtte barnets sproglige indlæring har vi fokus på, at barnet har:

- relevante bøger og skrivedskaber er tilgængelig.
- viden om hvor det muligt at læse bog.
- skriftsprog på stuen, i form af bogstaver og ord fx på plakater.
- daglig deltagelse i dialog og samtale med både børn og voksen.
- mulighed for mange gentagelser i sproget.

I børnehaven kan voksenstyrede aktiviteter, hvor der bl.a. også er fokus på sprog være: Nano-basket, Trin for trin, dialogisk læsning, sang og motorik, gåture og kreative forløb. Rutiner, hvor der bl.a. også er fokus på sprog er: garderobe, frokost og frugt.

I vuggestuen er vi også opmærksomme på at gøre brug af pædagogiske didaktiske overvejelser, når vi arbejder med at understøtte børnenes kommunikation og sprog i dagligdagens rutiner og aktiviteter. F.eks. ved måltidet taler vi om, hvad et er for noget mad vi spiser, sætter ord på maden: "Vil du have pølse, figen, ost eller makrel?". I garderoben: "Hvor er dine bukser?", "Hvor skal skoene sidde?", "Du skal tage din jakke på." Ved måltidet bruger vi "tegn til tale" med de børn, der endnu ikke har et verbalt sprog. F.eks. viser vi tegnet for "mere" samtidig med, at vi siger ordet "mere". Derved giver vi barnet mulighed for, at det kan føle, at det kommunikerer og bliver forstået.

Vi opdeler børnene i mindre grupper og sørger for at rammerne er rare, og at det æstetiske kommer til udtryk f.eks. ved at lave et hyggehjørne med puder og bøger og materialer i børnehøjde.

"Læse leg" er et forløb vi har i vuggestuen, hvor vi læser den samme bog flere gange, samt bringer fysiske konkrete fra bogen med i samtalen. Derved arbejder vi med at udvide børnenes ordforråd og det at kommunikere f.eks. "Hvad kan du se på billedet? En ko. Kan du finde koen i kufferten?">Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

I Solbjerg ligger vi stor vægt på, at børnene bruger deres krop så meget som muligt. Det gælder i alle aktiviteter og rutiner hen over dagen.

Når vi skal på krea- eller legehemsen, kravler eller går børnene selv op og ned ad trapperne. De får på den måde øvet sig i trappegang og får en fornemmelse af niveauer.

Når de små, som sover i krybbe/barnevogn, skal sove, kravler de så vidt muligt selv op ved hjælp af stiger, og på badeværelset har vi hæve sænke puslebord så børnene også selv kan kravle op og ned. De ældste sovebørn sover i soveposer med madras, som de selv trækker hen til den stue de skal sove på.

Vi bruger alrummet til forskellige motoriske aktiviteter, f.eks. en motorikbane, hvor børnene kommer til at prøve forskellige former for bevægelse. De skal kravle, hoppe, balancere, kaste/gribe med bold. Det er alt sammen med til at give børnene en fornemmelse for egen formåen, hvad kan deres krop.

Vi skal også øve os i at finde ro i egen krop. Derfor slutter vi ofte af med, at børnene skal ligge på ryggen, helt stille og lytte til rolig musik.

Vores legeplads bliver også flittigt brugt, da der er mulighed for både stille og mere fysisk krævende lege.

Vi har en stor sandkasse, hvor de små børn kan træne niveauforskel og røre ved sandet og på den måde stimulerer deres taktile sans. For de lidt større børn er den kuperede legeplads med til at udfordre dem motorisk.

I Solbjerg bruger vi også nærmiljøet til at udfordre kroppen. F.eks. går børnene selv, når vi er på tur, de helt små sidder i klapvogn på længere ture, de kravler på træstammer eller splitter dem ad for at finde insekter, går op ad trapper, klatrer i træer eller går i skovbunden, som er ujævn og derved udfordrer børnene motorisk.

I dagligdagen taler vi med børnene om, når kroppen føler sult/mæthed, kulde/varme eller træt/frisk mm.

I Solbjerg har vi hvert forår Nanobasket med de mellemste børn i børnehaven. I forbindelse med overgangsarbejdet til "forårsbørn" har vi valgt Nanobasket, som tager udgangspunkt i øvelser fra basketverdenen. Målet er bl.a. at give børnene nye fællesskaber på tværs af de tre stuer og lære at samarbejde. Der er selvfølgelig også fokus på bevægelse, fx dribble, kaste og anden boldkontrol samt samarbejdsøvelser og konkurrence. Ved boldspil trænes fx både grov- og finmotorik, øje-hånd koordination, retningsbedømmelse, fornemmelse af kraft og rytme.>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44 - 45)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Børnehuset Solbjerg ligger i nærheden af skov, sø og æbleplantage. Her følger vi årets gang med dyr, planter og afgrøder. Vi undersøger ting på stedet, og tager ting med hjem til videre undersøgelse og undren. Vi tager også frugter og bær med hjem, som vi kan forarbejde til f.eks. grød eller syltetøj. Naturen ligger ikke kun uden for Børnehuset Solbjerg, den er også til stede på vores legeplads. Her er masser af kryb og kravl. For nogle børn er det nok at glædes eller undres over en regnorm. Andre har spørgsmål, og så må vi sammen gå på jagt efter svar i en dyrebog eller på en iPad. Vi følger også årets gang via vores frugttræer og vores plantekasser.

I Solbjerg har vi hvert forår et planteprojekt "Fra jord til bord" for både vuggestue og børnehave. Sammen med børnene sår vi forskellige grønsager i vores plantekasser. Børnene er med til at vande og passe dem, indtil vi kan høste dem. Børnene er også med til at eksperimentere med, hvad man kan så, fx samler vi frø og kerne fra forskellige frugt og grønsager, som børnene selv foreslår. Dette projekt giver børnene mulighed for at få erfaringer med naturen og en forståelse for, hvor manden kommer fra samt give dem en nysgerrighed på, hvordan naturen er forbundet med mennesket. Når grønsagerne er klar til at blive høstet, høster vi dem sammen med børnene og sammen med køkkenet tilbereder vi grønsagerne, så vi kan smage, dufte og føle på dem. Nogle grupper laver f.eks. suppe på bålet af de grønsager de høster, og vuggestuen spiser f.eks. ærterne direkte fra planten.

De erfaringer børnene gør sig afhænger meget af hvilken voksenposition, det pædagogiske personale indtager. Vi "går foran" og har en intention om, at vi vil vise børnene noget.

Vi "går ved siden af" og er medundersøgere af noget:

En af de ting børnene har været optaget af, har været at finde dyr på legepladsen. Vi har hjulpet til med at finde akvarier, de kan have dyrene i. Ellers har det været drevet af børnenes eget initiativ og engagement. De er kommet og har vist, hvad de har fundet og har også haft spørgsmål, så vi sammen har kunnet undres og begejstres.

Vi "går bagved", hvor det er børnene der viser os, hvad der er værd at se på/fokuserer på:

Eks: Vi er på cykeltur med Ulvene rundt om Søndersø. Vi holder en drikkepause undervejs ved søbredden. Her finder børnene pinde, de bruger til fiskestænger. En dreng skal tisse, her finder han nogle agern, som han vil sætte på sin fiskestang og bruge til madding. Vi går med på legen og hjælper med at sætte dem fast, og venter spændt sammen med ham, om han mon fanger noget.

På legepladsen eller på ture i nærområdet kigger vi efter insekter under træstammer og sten, samt tale om dem. Vi samler blade fra forskellige træer, græs, blomster osv. i naturen og lave kreative ting med dem. Vi tramper i vandpytter, finde kastanjer, kigger efter edderkopper, taler om størrelser og antal f.eks. antal ben på en edderkop og arbejder derved med begyndende matematisk opmærksomhed. Vi føler og mærke på forskellige overflader i naturen, og vi taler om farver og former i naturen. Vi læser bøger om dyr og naturen, samt bruger ipad'en til at søge oplysninger om naturen sammen med børnene.

Praksisfortælling:

"I efteråret lavede vi hos myrerne i vuggestuen et lille projekt om edderkopper. Vores mål var at finde forskellige edderkopper, både store og små. Vi ville herefter kigge på edderkopperne og tale om, hvad de spiser, og hvor mange ben de har.

Vi gik på legepladsen og havde en insektkasse med. Vi ledte efter edderkoppespind på legepladsen, og vi fandt hurtigt den første edderkop, en mejer. Vi lagde den forsigtigt i insektkassen. Vi opdagede, at der var mange edderkopper på hegnet på legepladsen, og vi fik en lille mejer mere ned i kassen. Vi ledte længe efter en husedderkop, men fandt desværre ikke nogen. Vi tog insektkassen med ind på stuen og viste stolt vores edderkopper frem. Vi talte om, hvad edderkopperne mon spiste og et barn foreslog, at det kunne være græs. Derefter talte vi om, at edderkopper bla.a. spiser fluer, og at de fanger dem i deres spind. Vi talte edderkoppernes ben og fandt ud af at de har 8 ben. Da vi var færdige med at studere edderkopperne, satte vi dem ud til deres spind på legepladsen og vinkede farvel. Vi tog en masse flotte billeder af edderkopperne både ude på legepladsen og nede i insektkassen. Vi lavede en flot planche og hængte den op i garderoben, så forældre og andre interesserede kunne se de flotte edderkopper."

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vi vil igennem de årstidsbestemte traditioner, som fastelavn, påske og jul, give børnene læring i kultur, æstetik og fællesskaber.

Til jul har vi på børnehavestuerne en tradition med at få en "nissebamse" med hjem på besøg. Hvert barn får besøg af nissebamsen. Når det første barn, den 1. december, har haft nissen med hjem, fortæller barnet til samling på stuen, hvad nissenbamsen har oplevet sammen med barnet den pågældende dag. Alle på stuen lytter til barnets fortælling og kan derefter spørge. På nogle stuer vælger barnet, hvem der skal have nissenbamsen med hjem næste dag og på andre stuer er det "pilen" der bestemmer.

Vi øver børnene i at skulle kunne lytte til hinanden, kunne vente på tur, og at barnet kan tilsidesætte egne behov ved ikke at blive den næste. Vi ser/hører om de forskellige kulturer og traditioner, som hver familie har i hjemmet op til jul. Nogle børn fortæller om, at de åbner pakkekalender, andre har chokoladecalender, andre får en ting i deres julesok og andre fejrer højtiden på en helt anden måde. Derved øver børnene sig også i at turde stå og fortælle foran andre.

Vi vil også præsentere børnene for kulturelle arbejdsformer som tegning, klippe og andre kreative aktiviteter, og børnene laver julegaver til deres forældre.

Børnene har kendskab til danske traditioner og har begyndende forståelse for mangfoldighed.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser både som tilskuere og aktive deltagere, der stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Solbjerg fejrer vi fødselsdag for børnene. Vi sætter flag op, tænder lys og synger den fødselsdagssang barnet ønsker, mens vi spiser sammen til f.eks. 9-mad eller 14-mad. I vuggestuen får de en gave med hjem fra stuen, og i børnehaven er barnet selv med til at lave sin egen gave.

Vi spiser fælles påskefrokost og julefrokost sammen i hele huset. Både børn og voksne sidder sammen og spiser i alrummet.

Alle stuer fejrer fastelavn ved at slå katten af tønden enten stuevis eller som afdeling. Vi klæder os ud og kårer en kattedronning og en kattekonge. De voksne slår også katten af tønden og kårer kattedronning og kattekonge mens børnene spiser deres godter fra tønden.

Hele huset er med i forløbet "fra jord til bord", og alle plantekasserne står rundt omkring på legepladsen, så alle børn kan følge med i de andres grøntsager, krydderier m.m.>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Evalueringskultur

Dagtilbudslederen har ansvar for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Dokumentationen anvendes i løbende evalueringer, som led i en evalueringskultur, der udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø. Mindst hvert andet år evalueres den pædagogiske læreplan med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen offentliggøres. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Sådan beskriver Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, opgaven omkring evaluering i dagtilbud. Der bliver slået fast, at den pædagogiske dokumentation skal bruges til at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø for derigennem, at øge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den løbende evaluering er et redskab for de pædagogiske medarbejdere og indgår i en evalueringskultur. Dagtilbuddets læreplan skal evalueres hvert 2. år og skal beskrive sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evaluering, kriterier og komplekse sammenhænge

Evaluering er et redskab der kan bidrage til at vurdere, udvikle og kvalificere pædagogisk praksis. At evaluere eller at vurdere et pædagogisk læringsmiljø kræver dialoger om hvad der er god kvalitet i læringsmiljøet og hvordan det gode pædagogiske læringsmiljø har betydning for børnene. Dialoger om kvalitet af pædagogisk praksis er vigtige og medvirker til, at gøre kriterier for evalueringer tydelige. Kvalitet forstået som hvad børnene skal have med sig og hvordan læringsmiljøet skal tilrettelægges, så det understøtter bedst muligt Disse dialoger foregår blandt de pædagogiske medarbejdere og involverer dagtilbuddets forældrebestyrelse. De pædagogiske medarbejdere tilrettelægger det pædagogiske læringsmiljø efter de antagelser de har om, på hvilke måder læringsmiljøet bidrager til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dialoger om pædagogisk praksis skaber mulighed for refleksion og læring om egen praksis og mulighed for at justere denne. De pædagogiske medarbejdere vil opleve sådanne dialoger som meningsfulde måder at anvende evalueringer på.

Pædagogiske medarbejdere skal træffe mange vurderinger, beslutninger og handlinger i løbet af en dag. Mange handlinger sker hurtigt og baserer sig på de pædagogiske medarbejders professionelle dømmekraft; en erfaringsbaseret fornemmelse for hvad der sker og hvad der er vigtigst. I situationen kan der altid handles anderledes og refleksion over praksis er derfor central. I nuet er der sjældent tid og rum for refleksion, drøftelser og refleksion må ske efterfølgende og skal dokumenteres, fx noteres, for at kunne indgå i en senere systematisk evaluering og kunne give støtte til forandringer af handlinger og praksis. Pædagogisk praksis udfolder sig i komplekse processer, hvor både børn og voksne har intentioner med de handlinger og interaktioner der finder sted. I pædagogisk praksis er der ikke er entydighed mellem indsats og resultat; konteksten og de konkrete menneskers handlinger og beslutninger har betydning for hvad der sker i samspillet. Evalueringer af pædagogisk praksis skal kunne rumme denne kompleksitet. Når man

evaluerer, sætter man særligt lys på en del af det pædagogiske læringsmiljø, velvidende at man ikke kan indfange alt det, børn oplever over hele dagen. De pædagogiske medarbejdere udvælger altså et særligt fokus for evalueringen af det pædagogiske læringsmiljø. Dette fokus beskrives i det didaktiske redskab, PEF, planlægning og evaluering i Furesø, se mere på nedenfor.

Evaluering; kultur, kompetence og kapacitet

Den styrkede pædagogiske læreplan fremhæver, at dagtilbudslederen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet. En evalueringskultur forstår vi som en sammenhængende tilgang til evaluering og praksis, hvor evalueringer bidrager til udvikling af kvaliteten af den professionelle praksis. En evalueringskultur kræver at dagtilbuddet har udviklet evalueringskapaciteter.

Evalueringskapaciteter forstået som, at arbejde reflektivt med egen evalueringspraksis med henblik på, at blive bedre til at evaluere, til at anvende og omsætte evalueringer til et løft den pædagogiske kvalitet. Struktur og organisering af de pædagogiske medarbejders arbejde med didaktik; med planlægning, dokumentation og evaluering af pædagogisk praksis samt parathed og kompetence til sammen at reflektere over hinandens praksis og til at ændre denne, styrker en evalueringskultur. For at understøtte dagtilbuddenes arbejde med at opbygge en evalueringskultur anvender Furesø Kommune nogle fælles redskaber.

Fælles redskaber i Furesø Kommune

Furesø Kommunes dagtilbud anvender PEF som didaktisk redskab. Her planlægger, analyserer, udvikler, dokumenterer og evaluerer de pædagogiske medarbejdere igangværende pædagogiske forløb, rutinesituationer samt børnekulturen. PEF understøtter den løbende systematiske evaluering. Dokumentation der indgår i evalueringer, kan antage mange former: Interviews af børn, læringsfortællinger, fotos, børns tegninger, video, observationer, udstillinger, relations skemaer; barn-barn eller barn-voksen, logbøger eller skemaer til registrering.

Furesø Kommune understøtter arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan med Læringslaboratorier. I læringslaboratorierne mødes dagtilbudsledere og faglige fyrtårne som sammen udvikler, sparrer og henter ny inspiration og viden til det fortsatte arbejde med den pædagogiske læreplan. På læringslaboratorier sker videndeling, indhentning af ny viden og inspiration, planlægning af nye prøvehandlinger. Læringslaboratorierne veksler mellem debatter, sparring, reflektive teams og faglige input mv.

Til pædagogisk tilsyn er Furesø Kommune inspireret af KIDS, et redskab til Kvalitetsudvikling I Dagtilbud, KIDS ligger tæt op af det pædagogiske grundlag og de 12 mål der vedrører de 6 læreplanstemaer. KIDS anvendes af dagtilbud til inspiration til udvikling af kvaliteten af deres pædagogiske praksis. I de systematiske evalueringer kan dagtilbud med fordel hente inspiration i KIDS og i anbefalinger fra tilsyn.

Hverdagsevaluering, løbende systematisk evaluering og evaluering hvert 2. år

I Den styrkede læreplan er det beskrevet hvordan dagtilbud løbende skal evaluere på hvilke måder læringsmiljøet understøtter børns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt at dagtilbuddets læreplan skal evalueres hvert 2. år.

Disse 3 niveauer søger vi koblet sammen, således at hverdagsevalueringer giver input til den løbende systematiske evaluering, der har PEF som omdrejningspunkt og endelig den evaluering af dagtilbuddets pædagogiske læreplan der finder sted hvert 2. år.

Tre niveauer af evalueringer, der bidrager og kvalificerer hinanden, indgår i arbejdet med læreplanen.

Hverdags-evalueringer

Hverdags-evalueringer er de uformelle og spontane refleksioner om evaluering som de pædagogiske medarbejdere gør sig, når de holder pause, har sovetime eller er på vej hjem fra arbejde. Disse evalueringer rummer vigtige observationer og refleksioner og kan bidrage til de løbende systematiske evalueringer af pædagogiske forløb og af det pædagogiske læringsmiljø. For at fastholde hverdags-evalueringerne gør de pædagogiske medarbejdere noter ud fra spørgsmål på trykte post-its:

- Hvad forløb godt?
- Hvad blev jeg opmærksom på?
- Hvilke intentioner havde børn/voksne?
- Hvad fik børn/voksne ud af forløbet?

Løbende og systematiske evalueringer

Noter fra hverdags-evalueringer indgår i de løbende og systematiske evalueringer som PEF understøtter. Rammer og struktur for de systematiske evalueringer skaber dagtilbudslederen lokalt. De systematiske evalueringer finder sted på møder hvor relevante pædagogiske medarbejdere deltager. PEF er rammen for indsamling af data og pædagogisk dokumentation og kobler hverdags-evalueringer med løbende systematiske evalueringer.

PEF rummer en spørgeguide der understøtter analysen af praksis:

- Børns udbytte ifht. beskrevne mål og det pædagogiske grundlag
- Børns oplevelser og børns perspektiv
- Hvad viser forløbet om vores refleksioner om valg af indsatser?
- Hvad viser evalueringen af nyt, overraskende og spændende?
- Hvad har vi voksne lært?
- Hvad vil vi vide mere om?
- Hvad tager vi med til næste forløb?

Dagtilbudslederen understøtter at den systematiske evaluering anvender dialogmetoder der bringer flere perspektiver frem og som fremmer udvikling af nye forståelser og ideer.

I processen med løbende og systematiske evalueringer kan dagtilbud arbejde med flere lyttepositioner. Udpegede pædagogiske medarbejdere holder særligt øje for:

- Børneperspektiv i forløbene
- Guldkorn der rummer vigtig viden og læring
- Det der er vigtigt at formidle og dele viden omkring
- Hvilke begrænsninger eller udgrænsninger børnene møder i forløbet

De opmærksomheder som medarbejderne fra forskellige lyttepositioner får, indgår i dialogerne.

Evaluering af læreplanen hvert 2. år

Dagtilbudsloven fremhæver: at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen af den pædagogiske læreplan hvert 2. år.

PEF samt anden pædagogisk dokumentation udgør det materiale som evalueringen foretages ud fra. Anbefalinger fra tilsynsrapporter medtænkes i evalueringen.

Processen for evalueringen er at dagtilbudsleder og medarbejdere, faglige fyrtårne laver oplæg til evalueringen og opfølgningen på arbejdet med den pædagogiske læreplan. Derefter inddrages den samlede medarbejdergruppe der kommer med input og siden skal forældrebestyrelsen inddrages i en drøftelse og har mulighed for at komme med input og forslag. Dagtilbudsleder har det endelige ansvar for den pædagogiske læreplan.

Evalueringen hvert 2. år tager form af en metaevaluering. En sammenfatning og en analyse af evalueringer fra PEF som er udarbejdet i perioden samt evt. anden pædagogisk dokumentation.

Fra disse PEF hentes informationer fra rubrikkerne:

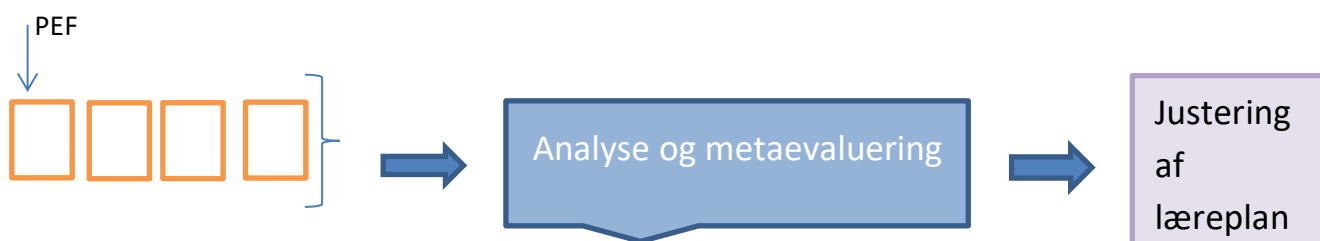
- Refleksion 1
- Børns oplevelser og børns perspektiv
- Refleksion 2
- Hvad tager vi med os

Der kigges på temaer der går på tværs: sammenhænge, tegn og mønstre eller noget der ikke er medtaget.

Vigtige spørgsmål er:

- Hvilken ny læring, erkendelse er gjort, hvor er der noget dagtilbuddet skal arbejde videre med
- Får I realiseret det pædagogiske grundlag tilstrækkeligt?
- Er jeres mål gode at evaluere på, er der forskel på mål for børn i vuggestue og børnehave?
- Har I fundet gode måder at få øje for børnenes perspektiver på?
- Er der et pædagogisk tema I har brug for at indhente mere viden omkring?
- Hvor er der noget i jeres pædagogiske læreplan I vil justere, fx korte retningsgivende refleksioner eller eksempler der bedre beskriver den pædagogiske praksis I tilbyder børnene

Oversigt over evalueringen hvert 2. år:

Hvordan vil vi sikre at hverdagevalueringer tilfører vigtig viden til de løbende og systematiske evalueringer, af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og så børnenes udbytte?

Hvordan udvikler vi evalueringskapaciteter, hvor har vi særligt behov? Og hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Ved at der i løbet af barnets dag er stort set alle seks læreplanstemaer i spil. Gennem dagen taler det pædagogiske personale med børnene om, hvad de oplever, og dermed skabes der et pædagogisk læringsmiljø.

Lige nu arbejder vi med evaluering i dagligdagen, på stuemøder, på afdelingsmøder og på personalemøder. Fremadrettet arbejder vi på, hvordan vores evalueringskultur skal se ud. Vi har PEF på vores personalemøder tre gange om året, hvor vi får til at evaluere og udarbejde PEF'er.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi arbejder løbende med at evaluere den pædagogiske læreplan. Forældrebestyrelsen læser evalueringen af læreplanen og kommer med kommentarer.>Skriv her.<

Links:

Furesø Kommunes Børne- og Ungepolitik: [Børne- og ungepolitik](#)

Fortsat fremgang for Furesø, Byrådet mål for 2019 – 2020: [Fortsat fremgang](#) Vision 2030: [Vision 2030](#)

Fælles læringssyn 0 – 18 år: [Det fælles læringssyn](#)

Oplæg om dannesperspektiv til dannelsesrejsen, under udarbejdelse

Styrket pædagogisk læreplan, rammer og indhold, EMU [EMU: Den styrkede pædagogiske læreplan](#)

FN's børnekonvention: [Unicef, børnekonventionen](#)

Dagtilbudsloven: [Dagtilbudsloven](#)

